

Domstolens dom (Andet Afdeling) af 19. december 2018 — Stanley International Betting Ltd og Stanleybet Malta Ltd mod Ministero dell'Economia e delle Finanze og Agenzia delle Dogane e dei Monopoli (anmodning om præjudiciel afgørelse fra Consiglio di Stato — Italien)

(Sag C-375/17) ⁽¹⁾

(Præjudiciel forelæggelse — artikel 49 TEUF og 56 TEUF — etableringsfrihed og fri udveksling af tjenesteydelser — hasardspil — koncession til afholdelsen af det automatiserede lottospil og andre talspil med faste odds i henhold til eneleverandørmodellen — restriktion — tvingende almene hensyn — proportionalitet)

(2019/C 65/10)

Processprog: italiensk

Den forelæggende ret

Consiglio di Stato

Parter i hovedsagen

Sagsøgere: Stanley International Betting Ltd og Stanleybet Malta Ltd

Sagsøgte: Ministero dell'Economia e delle Finanze og Agenzia delle Dogane e dei Monopoli

Procesdeltagere: Lottomatica SpA og Lottoitalia Srl

Konklusion

- 1) Artikel 49 TEUF og 56 TEUF skal fortolkes således, at de ikke er til hinder for en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, der for så vidt angår koncessionen til afholdelsen af det automatiserede lottospil og andre talspil med faste odds fastsætter en model med en enkelt koncessionshaver i modsætning til de øvrige spil, tipping og væddemål, som er omfattet af en model med flere koncessionshavere, forudsat at den nationale domstol fastslår, at den nationale lovgivning på en sammenhængende og systematisk måde reelt opfylder de legitime formål, som den pågældende medlemsstat har påberåbt sig.
- 2) Artikel 49 TEUF og 56 TEUF samt princippet om forbud mod forskelsbehandling, gennemsigtighedsprincippet og proportionalitetsprincippet skal fortolkes således, at de ikke er til hinder for en national lovgivning og de med henblik på gennemførelsen heraf vedtagne retsakter som omhandlet i hovedsagen, der for så vidt angår koncessionen til afholdelsen af det automatiserede lottospil og andre talspil med faste odds fastsætter en høj udbudssum, forudsat at denne sum er blevet formuleret klart, præcist og utvetydigt, og at den synes at være objektivt begrundet, hvilket det tilkommer den nationale ret at efterprøve.
- 3) Artikel 49 TEUF og 56 TEUF skal fortolkes således, at de ikke er til hinder for en bestemmelse som den i hovedsagen omhandlede, der er indeholdt i et til et udbud ledsagende aftaleudkast til en koncession, og som foreskriver fortabelse af koncessionen til afholdelsen af det automatiserede lottospil og andre talspil med faste odds:
  - i forbindelse med alle lovovertrædelser, for hvilke en retsforfølgelse er bestemt, og hvor den ordregivende myndighed som følge af lovovertrædelsens art, alvor, udøvelsesmåde og dens forbindelse til genstanden for den virksomhed, der er tildelt i koncession, vurderer, at koncessionshaveren herved ikke besidder den påkrævede pålidelighed, professionalisme og moralske egnethed
  - eller hvis koncessionshaveren tilsidesætter lovgivningen vedrørende bekæmpelse af uregelmæssigt, ulovligt og illegalt spil, og navnlig når koncessionshaveren selv eller gennem selskaber, som denne kontrollerer eller er forbundet med, uanset hvor de er hjemmehørende, markedsfører andre spil, som kan sammenlignes med det automatiserede lottospil, uden at have den foreskrevne godkendelse,

forudsat at disse bestemmelser er begrundede, viser sig at stå i forhold til det forfulgte mål og er i overensstemmelse med gennemsigtighedsprincippet, hvilket det tilkommer den nationale ret at efterprøve i lyset af de angivelser, som er indeholdt i nærværende dom.

⁽¹⁾ EUT C 330 af 2.10.2017.

Domstolens dom (Fjerde Afdeling) af 13. december 2018 — Torsten Hein mod Albert Holzkamm GmbH & Co. (anmodning om præjudiciel afgørelse fra Arbeitsgericht Verden — Tyskland)

(Sag C-385/17) ⁽¹⁾

(Præjudiciel forelæggelse — socialpolitik — tilrettelæggelse af arbejdstiden — direktiv 2003/88/EF — ret til årlig betalt ferie — artikel 7, stk. 1 — national lovgivning, der gør det muligt i en kollektiv overenskomst at vedtage, at der skal tages hensyn til perioder med tvungen nedsat arbejdstid ved beregningen af den løn, der skal udbetales under den årlige ferie — tidsmæssige virkninger af fortolkningsdomme)

(2019/C 65/11)

Processprog: tysk

Den forelæggende ret

Arbeitsgericht Verden

Parter i hovedsagen

Sagsøger: Torsten Hein

Sagsøgt: Albert Holzkamm GmbH & Co.

Konklusion

- 1) Artikel 7, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/88/EF af 4. november 2003 om visse aspekter i forbindelse med tilrettelæggelse af arbejdstiden og artikel 31, stk. 2, i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder skal fortolkes således, at de er til hinder for en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, der med henblik på beregning af feriegodtgørelse gør det muligt i kollektive aftaler at vedtage, at der skal tages hensyn til indtjeningsreduktioner, der skyldtes det forhold, at der i referenceperioden har været dage, hvor der som følge af tvungen nedsat arbejdstid ikke er udført faktisk arbejde med den følge, at arbejdstageren for varigheden af den årlige mindsteferie på fire uger, som han har krav på i henhold til artikel 7, stk. 1, får mindre udbetalt i feriegodtgørelse, end hvad han får udbetalt i normal løn under perioder med faktisk arbejde. Det tilkommer den forelæggende ret i videst muligt omfang at fortolke den nationale lovgivning i lyset af ordlyden af og formålet med direktiv 2003/88 således, at den feriegodtgørelse, der udbetales til arbejdstagerne i den mindsteferie, som er omhandlet i artikel 7, stk. 1, ikke er lavere end den gennemsnitlige løn, som de modtager under perioder med faktisk arbejde.
- 2) Der ikke er grundlag for at begrænse nærværende doms tidsmæssige virkning, og EU-retten skal fortolkes således, at den er til hinder for, at de nationale domstole med henvisning til national ret beskytter arbejdsgivernes berettigede forventning om, at de øverste nationale domstoles praksis, hvorefter bestemmelserne om betalt ferie i hovedaftalen for byggebranchen er lovlige, fortsat vil være gældende.

⁽¹⁾ EUT C 318 af 25.9.2017.